

MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Matematik Öğretmenleri ve Öğrencileri Tarafından Değerlendirilmesi

Evaluation of MEB Formal Education Support and Training Courses by Mathematics Teachers and Students

Selami Ercan^{1*}

Ece Kürkçü²

*Sorumlu yazar

Corresponding author

¹ Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Türkiye
Assoc. Prof. Dr., Gazi University, Turkey
ercans@gazi.edu.tr

ORCID ID 0000-0002-6936-2179

² Öğretmen, Rize Fatih Anadolu Lisesi, Türkiye
Teacher, Rize Fatih Anatolian High School, Turkey
ecekurkcu53@gmail.com

ORCID ID 0000-0002-1913-9315

Makale geliş tarihi / First received : 22.03.2021

Makale kabul tarihi / Accepted : 28.04.2021

Bilgilendirme / Acknowledgement:

Yazarlar aşağıdaki bilgilendirmeleri yapmaktadırlar:

- 1- Yazarlar tez yazım sürecinde ve tezin makaleye dönüştürülme sürecinde ortak bir çalışma yürütmüştür. Makalenin dergiye sunumu, takip edilmesi ve sonlandırılması sürecini birinci yazar yapmıştır.
- 2- Makale birinci yazarın danışmanlığında ikinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.
- 3- Araştırmaya katılımcı olarak destek veren öğrencilere ve öğretmenlere teşekkür ederiz.
- 4- Makalenin yazarları arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.
- 5- Makale 2018 yılında tamamlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir. 25/05/2016 tarih 96972123-604-E.5666193 sayılı valilik onayı alınmıştır.
- 6- Bu makalede araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.

This article was checked by *Turnitin*. Similarity Index 13%

Atf bilgisi / Citation:

Ercan, S., Kürkçü, E. (2021). MEB örgün eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarının matematik öğretmenleri ve öğrencileri tarafından değerlendirilmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (11), 39-63.

ÖZ

Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde açılan örgün eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarının matematik dersi bağlamında öğretmen ve öğrenci görüşleri ve beklentileri incelenmiştir. Araştırmada karma yöntem yakınsayan desen uygulanmıştır. Araştırmaya Doğu Karadeniz Bölgesinde Milli Eğitim Bakanlığı örgün eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarında görev alan 15 matematik öğretmeni ve bu kurslara devam eden 376 ortaöğretim öğrencisi dahil edilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin görüşlerini belirlemek için yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yüz yüze görüşmeler yapılarak bu görüşmeler kayıt altına alınmıştır ve öğrenciler için öğrenci görüşme formu uygulanmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu kurslara katılan öğretmenlerin görüşlerine göre devamsızlık, kursların ücretsiz olması devamsızlığa neden olduğunu, 12. Sınıflar için ATY ve TYT sınavlarına hazırlık, arasınıflar için derste eksiklikleri tamamlama ve öğrencinin matematiğe karşı motivasyonunu artırma, kurslardan verim alınabilmesi için kurslara belirli düzenlemelerin gelmesini ifade etmektedirler. Destekleme ve yetiştirme kurslarının okuldaki derslere destek anlamında yeterli olduğu fakat merkezi sınavlara hazırlanması konusunda yeteri kadar desteklemediği katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Destekleme ve yetiştirme kursların MEB tarafından sunulan kaynakların katılımcılar tarafından yetersiz olduğu ifade edilmiştir. Katılımcı öğrenciler kurs saatlerinin az olduğunu, derslerin hızlı işlendiği, sınıfların kalabalık olduğu, kurslarda seviye gruplarının oluşturulması, sadece soru çözümünün değilde eksik konuların saptanıp o konuların tekrar anlatılmasını, 11. sınıf öğrencileri kursların derse takviye amaçlı değil ATY-TYT sınava yönelik olması gerektiğini ifade etmekte idiler. Destekleme ve yetiştirme kurslarının okuldaki derslere destek anlamında yeterli olduğu fakat merkezi sınavlara hazırlanması konusunda yeteri kadar desteklemediği katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Destekleme ve yetiştirme kursların MEB tarafından sunulan kaynakların katılımcılar tarafından yetersiz olduğu ifade edilmiştir.

Anahtar kelimeler

Destekleme ve yetiştirme kursları, Öğretmen görüşleri, Matematik eğitimi, Öğrenci görüşleri.

ABSTRACT

In this study, the opinions and expectations of teachers and students in the context of mathematics lesson of formal education support and training courses opened within the Ministry of National Education were examined. In the research, mixed method convergent pattern was applied. The Ministry of National Education supports and supports formal education in the Eastern Black Sea Region. Raising their course assignment area 15 mathematics teachers and that the courses continue our 376 secondary school students involved was. Research on teachers' opinions to determine for semi-structured interview form, with face-to-face interviews made it talks registration under taken and students for students meeting form has been applied. The data were analyzed by descriptive analysis method. This is the course participating teachers their views by absenteeism, of course free to be absent why is 12. Classes for AYT and TYT exams while preparatory, on arasınıf or the courses lack of completion and student mathematics involved in the motivational boost, of course yield can be taken for the courses specific arrangements to come Express tend to. It was stated by the participants that the support and training courses are sufficient in terms of supporting the lessons in the school, but they do not support them enough in preparing for central exams. Support and training of course MEB by offered resources participants by inadequate that statement was. Participants students courses hours of less than that, the course of the speed of processing, the class of the crowd that, courses in the levels of group creation, only questions the solution of not missing the issues identified and that the issues again to be told, 11th grade students in the course to course supplements for not ATY-TYT exam for that need that phrase, they acknowledge It was stated by the participants that the support and training courses are sufficient in terms of supporting the lessons in the school but they do not support them enough in preparing for central exams. Support and training of course MEB by offered resources participants by inadequate that statement was.

Keywords

Supporting and training courses, Teachers' opinions, Mathematics education., Students' opinions

GİRİŞ

Geçmişten günümüze kadar eğitim ve öğretimin her basamağında kazandırılan davranışların kazandırılma seviyelerini belirlemek için çeşitli ölçme araçları kullanılarak değerlendirmeler yapılmaktadır. Bu ölçme araçları kazandırılma istenen davranışlara göre bilişsel davranışlar için sözlü testler, yazılı testler, işaretlemeli testler, araştırmaya dayalı projelerdir. Duyuşsal davranışları ölçmek içinde anket formulu ölçekler, gözlem fişleri ve psikomotor davranışlar için de süreç ölçmeye yönelik performans testleri ve ürün ölçmeye performans testleri kullanılır (Baykul ve Turgut, 2017). Eğitim hayatımızın basamakları arasında geçişte bilişsel davranışlar daha çok ön plana çıkmaktadır. Katılımcı sayısının çok olduğu durumlarda işaretlemeli testler tercih edilmektedir. Böylece merkezi sınavlar eğitim-öğretimin vazgeçilemeyen parçalarından biri olduğu görülmektedir. İlk olarak 1960'lı yıllarda, önce bazı üniversitelerin kendilerine özel giriş sınavlarının düzenlenmesiyle başlayan sınavlar 1974 yılında, Üniversitelerarası Kurul, üniversiteye giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasını uygun bulmuş ve 1750 sayılı Üniversiteler Kanunu'nun 52. maddesine dayanarak 19 Kasım 1974 tarihinde Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezini (ÜSYM) kurmuştur. Üniversitelere öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri, 1981 yılına kadar bu merkez tarafından yürütülmüştür. (ÖSYM Başkanlığı, 2016) Zaman zaman isim değişikliğine gidilse de, amacı üniversiteye öğrenci seçmek olan Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS), Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS), Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (ÖSYS), Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS), Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS), Temel Yeterlilik Testi (TYT), Alan Yerleştirme Testi (AYT) isimleriyle karşımıza çıkan merkezi sınavlar ülkemizde her daim var olmuştur. Merkezi sınav sistemlerinin varlığı, öğrencilerin okula yardımcı ve sınava hazırlık olarak yararlanabilecekleri dershaneleri ortaya çıkarmıştır. Dershanelerin yanı sıra okul derslerine takviye olarak Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) kendi bünyesinde açtığı okul kursları cüzi bir miktar karşılığında öğrencilere yıllarca hizmet vermiştir. Resmi gazetenin 14 Mart 2014 de yayımlanan 6528 numaralı kanun ile 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunundan "dershane" tanımı çıkarılmıştır. Ayrıca, 09.02.2017 tarihli Resmi Gazete' de yayımlanan 687 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununda belirtilen "öğrenci etüt eğitim merkezleri" tanımı kaldırılmıştır. MEB dershanelerin kapatılması konusunda düzenlemelerde bulunurken, var olan okul kurslarında yeniliğe giderek bu kursların tüm öğrenciler için ücretsiz olmasını sağlamış ve dershanelerin kapatılmasında öğrencileri mağdur etmeyerek onlara fırsat ve imkân eşitliği sağlamıştır. Ayrıca ücretsiz hizmet veren bu kurslar sayesinde dershaneye giden öğrenciler ile maddi durum sebebi ile dershaneye gidemeyen öğrenciler arasındaki farklılık ortadan kaldırılmıştır. Eğitimde fırsat eşitliği ilkesi göz önünde bulunarak yapılan bu düzenlemeler ülkemizdeki eğitim sisteminin gelişime açık ve gelişmekte olduğunu göstermektedir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından esasları belirlenen (MEB, 2016) Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları (ÖEDYK), öğrenci-öğretmen etkileşimi ve öğrencilerin (varsa) öğrenme eksikliklerini tamamlayıcı görev üstlenmektedir (MEB, 2015). Destekleme ve yetiştirme kurslarının örgün eğitim kurumlarında uygulanmaya başlamasıyla birlikte bu konu üzerinde literatürde çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmalardan ilki bu kurslarda görevlendirilen öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarının dershane ve etüt merkezlerine olan talebi azalttığını ayrıca öğretmenlerde yorgunluğa ve performans düşüklüğüne sebep olduğunu ifade etmektedirler (Ünsal ve Korkmaz, 2016). Öğretmenlerin bu kurslarda görev almalarının en önemli sebebinin ek ders ücreti olduğu belirtmektedirler (Göksu ve Gülcü, 2016). Aile ile işbirliği sağlanmasının,

öğrencilere kursun önemi hakkında bilgi verilmesinin olumlu etki yaratacağını ifade etmektedir (Bozbayındır ve Kara, 2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarının TEOG bağlamında sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu kurslara katılımın az olduğunu, velilerin ve öğrencilerin bu kurslar hakkında yeterince bilgileri olmadığını ve kursa katılan öğrenciler ile iletişim rahat olmasından dolayı öğrencinin ders ve sınav başarısının arttığı sosyal gelişimi yönünden katkı sağladığını ifade etmektedirler (Canpolat ve Köçer, 2017). Türküresin (2018) de çalışmasında destekleme ve yetiştirme kursların hafta sonuna alınması kurslara ilgi ve motivasyonu artırmak için kursların arasında eğlenceli ve öğretici aktivitelerin konulması gerektiğini vurgulamaktadır. Destekle ve yetiştirme kurslarının hem öğrencilere hemde öğretmenlere akademik yönünden katkı sağladığı, kurslara katılımın sosyal yaşamı etkilemede en düşük boyutta olduğu ve brans bazında bakıldığında Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi ve Yabancı Dil derslerdeki akademik başarıya katkının diğer branşlara göre tutumlarının daha yüksek olduğunu ifade etmekte idiler (Aküzüm ve Saraçoğlu, 2018).

Dershane ve etüt merkezi ifadelerinin resmi olarak kaldırılması ile öğrencilerin okula takviye olarak yararlanabilecekleri tek kurum MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları olmuştur. Bu kurslarının etkili olması ve amacına ulaşması, MEB için son derece önemli bir konudur. Kurslardaki eksikliklerin giderilebilmesi, iyileştirme çalışmalarının yapılabilmesi ve daha iyi bir şekilde amacına uygun olarak ortaya konulabilmesi mevcut durumun ortak paydaşlardan olan öğretmen ve öğrenci açısından incelenmesi gerekmektedir. Bu kurslarda görev alan öğretmenlerin kurslarla ilgili görüşlerinin alınması, kurslardaki eksikliklerin ve sorunların belirlenmesi, gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi için önemlidir. Bu araştırmada, MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının resmi yapısı, bu kurslardaki matematik derslerinin içeriği, öğretmenlerin bu kurslardaki matematik dersi hakkındaki görüşleri; ortak paydaş olan öğretmen ve öğrencilerin bu kurslar hakkındaki görüşleri ve beklentileri incelenecektir. Bu çalışma ile alan yazınına bir katkı sağlanabileceği düşünülmektedir. Bu kurslarda açılan matematik derslerinin içeriği ve niteliği hakkında bilgi vereceği; bu uygulamanın verimli olup olmadığı hakkında yapılan tartışmalara katkı yapacağı düşünülmektedir. Bu amaç doğrultusunda şu üç soruya cevap aranmıştır:

1. Matematik dersi açısından öğretmenlerin bu program hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Destekleme ve yetiştirme kurslarının yapılandırmasında görev verilseydi kursların işleyişinde nasıl bir düzenleme yapardınız?
3. Öğrencilerin destekleme ve yetiştirme kursları hakkındaki görüşleri ve beklentileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının matematik dersi bağlamında öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerinin incelendiği bu araştırma karma yöntem yakınsayan desen çalışmasıdır. Nitel ve nicel aşamaları araştırma sürecinin aynı olan bir aşamasında eş zamanlı olarak uygulamasıyla oluşur. Verileri ayrı ayrı analiz edilerek genel yorumlama yapılırken sonuçlar birleştirilir (Creswell ve Clark, 2011). Araştırma problemini en iyi şekilde anlamak için aynı konu üzerinde farklı fakat birbirlerini tamamlayan veriler toplamaktır

(Morse, 1991). Nicel yöntemlerle geniş örneklemden veri toplayarak eğilimleri genellemeler yapmaktır. Derinlemesine ve detaylı çalışmalarda nitel araştırma metotları kolaylık sağlamaktadır (Patton, 2002). Bu çalışmada MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme kurslarındaki matematik derslerinin öğretmenler ve öğrencilerinin görüşleri incelenmesi amaçlanmıştır. Karma yöntem yakınsayan desen ile nicel sonuçlarla nitel sonuçları açıklamak bir olgunun tam olarak anlaşılmasını geliştirmek için nicel ve nitel sonuçları birbirleri ile sentezlemektir (Creswell ve Clark, 2011).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Karadeniz bölgesinde bulunan bir ilinde MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında görev alan matematik öğretmenleri ve bu kurslara devam eden ortaöğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemin belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede temel anlayış, önceden belirlenmiş bir takım ölçütleri karşılayan durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Öncelikle il merkezinde destekleme ve yetiştirme matematik kursu veren okullar belirlenmiştir. Araştırma kapsamına 4 farklı okul türü alınmıştır. Araştırma, Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi, Düz Lise ve Fen Lisesinde uygulanmıştır. Belirlenen okullardan ölçüt örnekleme yöntemi ile bu kurslara katılan 15 matematik öğretmeni ve bu okullardan kurslara katılan 376 öğrenci seçilmiştir. Katılımcı matematik öğretmenlerinin ve öğrencilerin demografik durumları aşağıdaki tablolarda ifade edilmiştir. Katılımcı öğretmenler Ö1, Ö2,..., Ö15 olarak kodlanmıştır.

Tablo 1. Görüşmeye Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet Frekans Tablosu

Cinsiyet	f
Kadın	11
Erkek	4
Toplam	15

Tablo 2. Görüşmeye Katılan Öğretmenlerin Çalışma Yılları

Öğretmenler	Tecrübe Yılı
Ö1, Ö4, Ö9, Ö10, Ö12, Ö15	2
Ö8	3
Ö6	4
Ö3	17
Ö2	18
Ö14	20
Ö5	21
Ö11, Ö13	26
Ö7	27

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik tablosu;

Tablo 3. Katılımcı Öğrencilerin Durumu

		f	%
Katılımcı öğrencilerin cinsiyet durumu	Kız	240	63,8
	Erkek	136	36,2
	Toplam	376	100
Katılımcı öğrencilerin okul durumu	Anadolulisesi	102	27,1
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	77	20,5
	Düz Lise	109	29,0
	Fen Lisesi	88	23,4
	Toplam	376	100
Katılımcı öğrencilerin sınıf düzeyi	9. sınıf	19	5,1
	10. sınıf	94	25,0
	11. sınıf	95	25,3
	12. sınıf	168	44,7
	Toplam	376	100
Katılımcı öğrencilerin dersane deneyim durumu	Evet	240	63,8
	Hayır	136	36,2
	Toplam	376	100

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış sorular içeren görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada öğretmenlerden veri toplamak üzere yarı yapılandırılmış görüşme soruları, araştırmacıların ilgili alanyazının taraması sonucunda taslak bir form hazırlanmıştır. Taslak form oluşturulduktan sonra matematik eğitimi üzerinde uzman üç farklı kişiden görüşleri alınmıştır. Uzmanlar ile görüşbirliğine varılarak araştırmacılar tarafında görüşme formuna son hali verilmiştir. Varılan görüşbirliği doğrultusunda görüşme formu sorularında değişiklik yapılmıştır. Örneğin “Matematik dersi açısından bu kursların verimliliği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna alternatif olarak “Bu kursların öğrencilerin matematik derslerindeki eksikliklerini gidermesi için yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusu eklenmiştir. “Öğrencilerin devamsızlık durumu hakkında ne söyleyebilirsiniz?” sorusuna ek olarak “Bunun engellenmesi için neler yapılabilir? sorusu eklenmiştir. Araştırmada, öğrencilerin okul kurslarında aldıkları matematik eğitimine ilişkin görüşlerinin ve beklentilerinin belirlenmesi için açık uçlu sorunun da yer aldığı bir öğrenci görüş formu geliştirilmiştir. Veri toplama aracı hazırlanırken ilgili kaynaklar (Lietz, 2010; Karasar, 2010) incelenmiş ve araştırma problemine uygun sorular hazırlanmıştır. Soruların hazırlanma aşamasında uzman görüşü alınmıştır. Ayrıca örnekleme olmayan fakat evrende yer alan 30 öğrenci ile Anadolu lisesinde pilot çalışması yapılmıştır. Pilot çalışmaya katılan öğrencilerden 16’sı kadın 14’ü erkektir. Pilot çalışması sonucunda bazı maddelerin net olarak anlaşılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Pilot çalışmadan alınan verilerle ve uzmanların önerileri doğrultusunda öğrenci görüş formundaki “Kurslardaki matematik derslerine, eksikliklerimi kapatmak için gidiyorum.” maddesi “Kurslardaki matematik derslerine, matematikte kendimi eksik gördüğüm konulardaki eksikliklerimi kapatmak için gidiyorum.” olarak değiştirilmiştir. “Okul

matematik dersi öğretmeni ile kurs matematik dersi öğretmenin farklı olmasının beni olumsuz etkilediğini düşünüyorum.” maddesi “Okul matematik dersi öğretmeni ile kurs matematik dersi öğretmenin farklı olmasının konuyu kavramamı olumsuz etkilediğini düşünüyorum.” şeklinde değiştirilmiştir. Öğretmenler ile yapılan görüşmeler önceden randevu alınarak bireysel olarak yüz yüze yapılmıştır. Bu görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Öğrencilere görüşme formu dağıtılarak doldurmaları istenmiştir.

Verilerin Analizi

Probleme ait veriler öğretmenlerin bu kurslar hakkındaki görüşlerini belirlemek için görüşme yöntemi ile toplanan veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle kayıt altına alınan görüşmeler metin haline getirilerek katılımcıların görüşme sorularına verdikleri cevaplar araştırmacılar tarafından birkaç kez okunmuştur. Her bir görüşme sorusu bir ana tema olarak ele alınmıştır. Bu ana temalara ilişkin alt kategoriler oluşturulmuştur. Bu oluşturulan alt kategorilere ilişkin alıntılara yer verilmiştir. Öğrenci görüşme formunda bulunan sorular için frekans, yüzde, ve yığılmalı yüzde tabloları yapılmıştır. Açık uçlu soruda temalar oluşturularak frekans tablosu yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular bir görüşme sorusu için frekans tablosu oluşturulmuştur.

Görüşme formunda yer alan “MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları hakkında kısaca bilgi verir misiniz?” sorusuna kurslarda görev alan matematik öğretmenlerinden gelen cevaplara göre aşağıdaki frekans tablosu oluşturulmuştur.

Tablo 4. *Kurslar Hakkında Bilgi*

Bilgi Durumu	f
Bilgisi var	9
Az bilgisi var	6

Tablo 4 incelendiğinde kurslar hakkında bilgilerinin sırasıyla; bilgisi var(f=9), az bilgisi var(f=6) şeklindedir. Öğretmenlerin bu soruya yönelttiği cevaplardan bazıları şu şekildedir:

Ö5: “Bu 2005 ten 2017 ye kadar olan süreçte MEB in kurslarla ilgili yayınlamış olduğu yasal düzenekler veya oradaki yönetmelikler her yıl değişmiştir veya başka şekilde karşımıza çıkmıştır. Ama bizim şöyle bir şey var. Bu okulda kurs kurumsaldır. Bu okulda okulların açıldığı ilk günden itibaren kurs kurumsaldır. Açtığımız kurslarda başından sonuna kadar yaptığımız çalışma ilk günden son güne kadar profesyonel anlayışla yapılmıştır. Matematik dersine gelince bizler burada yaptığımız çalışmayı hafta içerisinde farklı bir şekilde yansıtmaya çalışıyoruz. Yani biz mesela hafta içerisinde rutin konuya bağımlı yeri geldiği zaman farklı içeriklerle öğrencinin karşısına çıkabiliyoruz. Ama hafta sonunda direkt sonuca dönük hareket yapıyoruz.”

Ö2: “Şu anki düzenlenen kurslar tamam iyi niyetli düzenlenmiş kurslar ama alt yapı olarak çok eksik. Çünkü dershanelerin yerini alması düşünülüyor. Ama bence dershane olması ya da öyle bir sistemin olmasının yanlış olduğunu düşünüyorum. Ama eğer onun yerini alması isteniyorsa alt yapı olarak eksik olduğunu düşünüyorum. Oldukça eksik olduğunu düşünüyorum.”

Ö3: “Kurslarımız genel olarak öğrencileri derslere yönelik yetiştirme anlamında fayda sağlıyor. Dershane mantığından uzak, bilgi birikimini arttırıcı, düşünmeye yönelik ve okula takviye anlamında çalışmalar yapıyoruz.” İfadelerini kullanmaktadırlar.

Görüşme formunda yer alan “MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının amaçlarından bahsedebilir misiniz?” sorusuna kurslarda görev alan matematik öğretmenlerinden farklı görüşler gelmiştir.

Tablo 5. Kursların Açılma Amaçları

	<i>f</i>
Okula takviye	7
Eksiklikleri tamamlama	7
12. sınıflar için merkez sınavlara hazırlık	6
Kapatılan dershanelerin yerini doldurmak	4
Öğrencilere fırsat ve imkân eşitliği sağlamak	1

Gelen görüşlere göre genel olarak kursların açılma amacının, okula takviye($f=7$), eksiklikleri tamamlama($f=7$), 12. Sınıflar için merkezi sınavlara hazırlık($f=6$), kapatılan dershanelerin yerini doldurmak($f=4$), öğrencilere fırsat ve imkân eşitliği sağlamak($f=1$) olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya yönelttiği cevaplardan bazıları şu şekildedir:

Ö3: “Genel olarak amaçları okul derslerine takviye etmek, okul derslerindeki eksiklikleri, öğrencilerin anlamadığı veya anlamakta güçlük çektiği yerlerin tekrar üzerinden geçerek bilgi birikimini arttırmak.”

Ö12: “Bence normalde amacı şu olmalı; okulu destekleyici okuldaki derslere yardımcı bir artışı olsun diye onları destekleyici ve o derslerde göreceği konuları biraz daha ileriye götürmek için yapacağımız bir kurs olmalı. Bazı derslerimizde bunları yapabiliyoruz ama bazı derslerde buna ulaşamıyoruz. Böyle görüyorum.”

Ö6: “Tabi ki öncelikli amacımız öğrencilerin konu eksikliklerinin giderilmesi onların bu gireceği merkezi sınav dediğim YGS, LYS, TEOG artık her neyse onlara hazırlamak. Onların güzel bir yerleşmesini temenni ediyoruz.”

Ö1: “Öncelikle sınava hazırlanan öğrenciler için kesinlikle güzel bir sınava hazırlanma aracı olabilir. Ara sınıf öğrencileri için baktığımızda, bir kere okuldaki süre yeterli değil. 6 saatlik sürenin yeterli olduğunu düşünmüyorum. Hafta sonu kursunda soru çeşitliliğini öğrenmeler açısından 9, 10, 11. sınıftan beri sınava hazırlık açısından çok faydalı buluyorum. Ara sınıflar için önemli ama ara sınıfların çok fazla özen gösterdiğini düşünmüyorum.”

Ö9: “Amaçları aslında imkânı olmayan öğrencilerin diğer imkânı olan öğrencilerle eşit seviyeye gelmesi amaçlanmaktadır. Genel amacı budur.”

Görüşme formunda yer alan “Bu kurslarda matematik için ayrılan ders saatini yeterli buluyor musunuz?” sorusuna kurslarda görev alan matematik öğretmenlerinden farklı cevaplar gelmiştir.

Tablo 6. Ders Saatleri

	<i>f</i>
Yeterli buluyorum	9
Yeterli bulmuyorum	2
Okula ve öğrenci seviyesine göre değiştiğini düşünüyorum	2
Ara sınıflar için yeterli bulmuyorum	2

Gelen görüşlere göre ders saatleri, yeterli buluyorum($f=9$), yeterli bulmuyorum($f=2$), okula ve öğrenci seviyesine göre değiştiğini düşünüyorum($f=2$), ara sınıflar için yeterli bulmuyorum($f=2$), şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya yönelttiği cevaplardan bazıları şu şekildedir:

Ö4: “Kurslarda yeterli buluyorum dediğim gibi zaten konu işlenmiş oluyor. İşlenmiş konu üzerinden soru çözeceğimizden 2 saat yeterli yani 6 saate 2 saat yeterli bence.”

Ö1: “Kesinlikle yeterli bulmuyorum. Özellikle 12. Sınıflar için yeterli değil. Çünkü 12. Sınıflar için tamamen YGS ve LYS ye hazırlık için kullanıyoruz. Bu şekilde baktığımız 9 ve 10. Sınıfın konularını hafta sonlarında hem matematik hem geometri hem matematik kısmını 2 saat ya da 4 saat 2 saat toplamda 6 saat olarak bitirilebileceği kanısı çok yanlış bir kanı. Biraz daha arttırılabilir.”

Görüşme formunda yer alan “Öğrencilerin devamsızlık durumu hakkında ne söyleyebilirsiniz?” sorusuna kurslarda görev alan matematik öğretmenlerinden gelen cevaplara bakıldığında okulların birçoğunda devamsızlık konusunda problem yaşandığı belirlenmiştir.

Tablo 7. Devamsızlık Problemine

	<i>f</i>
Devamsızlık probleminin olduğunu düşünüyorum	11
Devamsızlık probleminin olmadığını düşünüyorum	2
Ara sınıflarda devamsızlık probleminin olduğunu düşünüyorum	2

Gelen görüşlere göre bu kurslarda ki devamsızlık problemi; devamsızlık probleminin olduğunu düşünüyorum($f=11$), devamsızlık probleminin olmadığını düşünüyorum($f=2$), ara sınıflarda devamsızlık probleminin olduğunu düşünüyorum($f=2$) şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya yönelttiği cevaplardan bazıları şu şekildedir:

Ö3: “Öğrencilerimiz genelde ilk başlarda hevesli başlayıp dönem sonlarına doğru daha çok devamsızlık yapmaya yani bahar döneminde devamsızlık yapmaya başlıyor. Sınıfların sayısı azalıyor ama 1. Dönem çoğunlukla öğrenciler devam ediyor. Özellikle sınavlardan önce ki haftalarda yoğun oluyor.”

Ö6: “İlk başta öğrenciler büyük bir hevesle başlıyorlar. İlk başlarda katılım oldukça iyi oluyor. Fakat gün geçtikçe öğrenci sayısı maalesef düşüyor. Devamsızlık baş gösteriyor. Bu nedenle sıkıntılar ortaya çıkıyor.”

Öğrencilerin kurslara devamsızlık yapmalarının sebeplerine ilişkin frekans tablosu aşağıdaki gibidir:

Tablo 8. Devamsızlık Yapılmasının Sebepleri

	<i>f</i>
Bedel ödenmemesi	5
Dershane gibi serbest olmaması	1
Öğrenci tembelliği	3
Veli ile iletişim kurulmaması	2
Devamsızlıkların işlenmemesi	4

Gelen görüşlere göre bu kurslara devamsızlık yapmalarının sebeplerini; beden ödenmemesi($f=5$), dershane gibi serbest olmaması($f=1$), Öğrenci tembelliği($f=3$), veli ile iletişim kurulmaması($f=2$), devamsızlıkların işlenmemesi($f=4$) şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmenlerin, öğrencilerin kurslara devamsızlık yapmalarının sebeplerine dair görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö1: “Bir kere çok ilgi göstermiyorlar dönem başında bir iki derste yakalanan o sinerji yakalanmıyor. Burayı tamamen angarya olarak görüyorlar. Hâlbuki ki işleniş açısından dershanelerden bir farkı yok. Yani bakınca çok güzel sistemli hiçbir konuyu atlamadan bol soru çözerek işlenmesine rağmen öğrenciler katılım göstermiyor bu öğrencinin tembelliğinden de kaynaklanıyor olabilir. Belli başlı yaptırımlardan da kaynaklanıyor olabilir aileden de kaynaklanıyor olabilir.”

Ö2: “Bunun birkaç tane nedeni var. Bir tanesi hafta içi sürekli okulda oldukları için okul ortamı onlara dershane kadar serbest bir ortam sağlamıyor. Yine ne olursa olsun yaşları itibarıyla 16, 17 yaşlarındaki çocuklar daha serbest olmak istiyorlar. Bir de şu var kişisel görüşüm; bedel ödemedikleri için değerini de bilmiyorlar. Ama dershaneye gittiklerinde öyle olmuyordu. Aileleri oraya bir bedel ödedikleri için ben buraya bir bedel ödedim dolayısıyla sende gitmelisin gibiydi. Ama şimdi devlet bu bedeli karşıladığı için onlar hiç bu işin farkında değiller.”

“Devamsızlık sorununun engellenebilmesi için neler yapılabilir?” sorusuna, görüşmeye katılan öğretmenlerden gelen cevaplara ilişkin frekans tablosu aşağıdaki gibidir:

Tablo 9. Devamsızlık Sorununun Çözümü

	<i>f</i>
Devamsızlık sınırını aşan öğrencinin kaydının silinmesi	5
Ücretli olması	3
Hafta sonu farklı bir okulda kurs görülmesi	2
Veli ile iletişim kurulması	2
Derslerin eğlenceli hale getirilmesi	1
Kursların amacının net olarak anlatılması	1

Gelen görüşlere göre devamsızlık sorununun çözümüne ilgili olarak devamsızlık sınırını aşan öğrencinin kaydının silinmesi($f=5$), ücretli olması($f=3$), hafta sonu farklı bir okulda kurs görülmesi($f=2$), veli ile iletişim kurulması($f=2$), derslerin eğlenceli hale getirilmesi($f=1$), kursların amacının net olarak anlatılması($f=1$) olarak ifade edilmiştir.

Öğretmenlerin kurslarda devamsızlık sorununun çözümüne ilişkin görüşmelerde verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Ö1: “İlk aklıma gelen kesinlikle kursların ücretli olması. Yani parayla cüzi bir miktar, herkesin aile durumuna göre belki ücret karşılığında olabilir.”

Ö3: “Burada yapılabilecek en önemli şey velinin devamsızlık konusunda sürekli bilgilendirilmesi çünkü veli kursta olduğunu bildiği çocukları dışarda görebiliyoruz önemli olan veliyle iyi irtibat kurarak bunun önemini anlatarak devam etmenin ne kadar önemli olduğunu anlatarak çocuğunu kursa göndermesini sağlamak veya takip etmesini sağlamak.”

Ö7: “İdarenin işin üzerine fazla düşmesi lazım bir de işte yoklamaların çok iyi alınıp belirli bir ders gelmeyen öğrencilerin kurstan ilğinin kesilmesi gerekir yaptırım olmalı yani bence.”

Ö11: “Devamsızlık problemi birinci olarak amacın net olarak öğrenci tarafından hatta veli tarafından anlaşılması gerekiyor özellikle ara sınıflarında sınava hazırlığı kendi dönemlerinde yapması gerektiğini, eksikliklerini tamam alamaya yönelik bir çalışma olduğuna inanmalı ve bunu istekle takip etmesi gerekiyor. Tabi velinin yardımı burada çok önemlidir öğrencinin takibi.”

Görüşme formunda yer alan “Kurstaki bir dersin öğrenme öğretme sürecini nasıl planlıyorsunuz?” sorusuna kurslarda görev alan matematik öğretmenlerinden farklı cevaplar gelmiştir.

Tablo 10. *Dersin Öğrenme Öğretme Süreci Planını*

	<i>f</i>
Eksik öğrenmeleri tamamlayıcı çalışma	4
Hafta içi işlenen derslere takviye	3
Öğrenmede güçlük çekilen konular üzerine çalışma	1
Yıllık plana göre kazanımların takibi	3
Öğrenci seviyesine göre plan	1
Merkezi sınavlara yönelik çalışma	3

Gelen görüşlere göre dersin öğrenme ve öğretmen sürecinin planı, eksik öğrenmeleri tamamlayıcı çalışma($f=4$), hafta içi işlenen derslere takviye($f=3$), öğrenmede güçlük çekilen konular üzerine çalışma($f=1$), Yıllık plana göre kazanımların takibi($f=3$), öğrenci seviyesine göre plan($f=1$), merkezi sınavlara yönelik çalışma($f=3$) şeklindedir. Öğretmenlerle ders öğrenme ve öğretme sürecinin planlanmasına verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Ö1: “Şimdi öncelikle süre kısıtlı olduğu için her şeyin böyle mantık çerçevesinde ispatlayalım çocuklara tek tek yaptırılm olayına giremiyoruz süre kısıtlı olduğu için öğrenciler de tüm konuları görmek istedikleri için kısa konu anlatımı bol soru çözümü şeklinde yapıyoruz en etkili yolun bu olduğunu düşünüyoruz.”

Ö3: “Genel olarak okul programına bağlı program planlıyoruz. Okul programımızdaki işlediğimiz konuların kazanımların tekrarını yaparak veya yapacak şekilde sorular seçerek hafta sonu tekrarlarını veya konu anlatımı şeklinde yapıyoruz.”

Ö5: “Bizler öncesinde daha çok öğrenciyi neleri önemseydiğini gördüğümüz için ve uzun yıllardır bu işi yaptığımız için neyi nasıl yapacağımızı önceden bütün öğretmen arkadaşlar

grup olarak yani zümre olarak bütün arkadaşlar bir araya geliyoruz. Şunu şuraya kadar vereceğiz şeklinde kendimiz planlıyoruz ona göre o konulara yönelik ya da o kazanımlara yönelik daha çok soru odaklı çalışıyoruz direkt sonuca müdahale ediyoruz.”

Ö6: “İlk olarak şöyle yapıyorum. Öğrencilerin tabi ki konu eksikliklerini tespit ediyoruz. Onu nasıl tespit ediyoruz kursta da hani derse giren öğretmenler olduğu için kendi okulumuzda görev yapan öğretmenler derslerine girdikleri için az çok öğrencilerimizi tanıyoruz. Nerde ne eksiklikler var onları görüyoruz. Ne işlemişiz. Ya da ne kadar soru çözmüşüz nelere değinmemiz gerekiyor bunları az çok biliyoruz. Böyle olunca öğrencileri kendimiz tanıdığımız için bunu da planlamak çok da zor olmuyor açıkçası. O yüzden ilk başlarda konu eksiklikleri tamamlayıp tabi ki üst sınıflarda daha çok YGS çalışması yapılıyor. 11. Sınıflarda konu eksikliklerinin yanı sıra YGS çalışması da yapılabilir. Yani bu şekilde ilerliyoruz.”

Ö8: “Ben kursta genel olarak 12. Sınıf öğrencilerin dersine giriyorum. YGS ye hazırlık matematik derslerine ve geometri derslerine giriyorum. Planı MEB in sitesindeki planı takip ederek oradaki programa göre planlıyorum. Genelde şöyle kaynaklarımız var ve MEB in sitesindeki kazanım derslerini dikkate alıyoruz. Konu anlatımı tabi bu da sınıfa göre değişiyor. Sayısal sınıfta ders anlatırken çok uzun bir şekilde konu anlatmama gerek kalmıyor onlara kısa bir konu özeti daha fazla soru tipi göstermeye çalışıyorum. Daha matematik seviyesi düşük sözel öğrencilere ise onlara konuyu daha pratik olarak daha basit düzeyde nasıl anlatabilirim ona göre planlıyorum. Sınıfına göre değişiyor.” demektedir.

Ö15: “Öncelikle yıllık plan yapıp yıllık planda belirlemiş olduğum kazanımları dikkate alarak günlük plan ve çalışma notları olarak dersin anlatımını kendim hazırlayıp ona göre sunum yapıyorum. Sunum yaparken de mümkün olduğu kadar akıllı tahta ve akıllı tahta uygulamaları kullanıyorum.” demektedir.

Görüşme formunda yer alan “Ders işleniş sırasında sizin öncelikli hedefiniz ne oluyor?” sorusuna kurslarda görev alan matematik öğretmenlerinden farklı cevaplar gelmiştir.

Tablo 11. Ders İşleniş Sırasında Öğretmenlerin Hedefleri

	f
Matematiksel düşünmeyi geliştirme, farklı bakış açısı oluşturma	3
Eksik öğrenmeleri tamamlayıcı çalışmalar yapma	3
Her soru tipini göstermeye çalışma	3
Ezberden uzak eğitim sunma	1
Merkezi sınavlara yönelik çalışma	3
Matematiği sevdirmek	1

Gelen görüşlere ders işleniş sırasında öğretmen hedeflerinin Matematiksel düşünmeyi geliştirme, farklı bakış açısı oluşturma(f=3), eksik öğrenmeleri tamamlayıcı çalışmalar yapma(f=3), her soru tipini göstermeye çalışma(f=3), ezberden uzak eğitim sunma(f=1), merkezi sınavlara yönelik çalışma(f=3), konunun özünü sunma(f=1), Matematiği sevdirmek(f=1) şeklindedir. Öğretmenlerin ders işleniş sırasında öğretme hedeflerini şu şekilde ifade etmişlerdir.

Ö1: “Öncelikli hedefim ara sınıflara girmiyorum ama ara sınıflara girseydim şöyle bir amacım olurdu hafta içi yaptığım dersin bol bol sorusunu çözmek olurdu çünkü öğrenciler gerçekten evde soru çözmekten çok çok aciz. Ders çalışmaktan yana çok eksikler o yüzden mümkün mertebe fazla soru çözsünler diye isterdim. 12. sınıflarda kesinlikle YGS LYS ye yönelik bundan hiç şaşmadan yol alabileceğim bir harita olurdu. Yani amacım bu olurdu YGS LYS kazandırmak.”

Ö13: “Çocuklara onların eksiksiz bir şekilde kavratılması. Hiçbir eksiği kalmamasın. Tabi ne kadar eksiği kalmasa da çok farklı soru tarzları var. Çok fazla yani matematikte çok farklı sorular var. Tabi çocuğun hepsini kavraması mümkün değil. En azından asgarisini yapabilmesi gerektiği soruları kavratmaya çalışıyoruz.”

Ö14: “Öncelikli hedefim özellikle hafta sonu kursa geldiğinde onları tatmin edebilmek. Yani onun karşılığını verebilmek. Çünkü hafta sonu evinden buraya gelmiş o yüzen bunun genelini düşünüp sıkılamaya iyi öğrenciye de hitap edebilecek kötü öğrenciye de hitap edebilecek ortalamayı bulabilecek bir şekilde sorular hazırlamaya çalışıyorum çünkü çok kolay işlersem iyi öğrenciler sıkılıyor. Çok zor yaparsam kötü öğrenciler sıkılabiliyor. Hepsine hitap edebilecek şekilde ona göre planlamaya çalışıyorum.”

Ö3: “Öncelikli hedefimiz öğrencinin yani sorulara bakış açısı oluşturmak yani matematiği nasıl düşüneceğini kavratmaya çalışıyoruz. Bunun içinde genel olarak çocuklara çözdürmeye çalışıyoruz soruları. Çocuklar çözmeye çalıştıkça en azından nerde eksiği var nereyi, daha farklı yapabilir diye düşünüyor bu şekilde de bir kazanım elde etmeye çalışıyor matematiği daha doğru düşünmeye çalışıyor.”

Ö4: “Ders işleniş sırasında öncelikli hedefim bu sadece kurs için değil normal öğretmenlik sürecinde de öğrencileri ezberden uzak bir şekilde eğitmek ve öğretmek istiyorum daha çok neyin nerden geldiğini, öğrenmelerini sağlamaya çalışıyorum daha çok alt yapıya inmeye çalışıyorum.” şeklinde paylaşmaktadır.

Ö9: “Öncelikle hedefim kesinlikle çocuklara matematiği sevdirmek. Çünkü sevdirmeden hiçbir şey olmuyor. En temel seviyede anlatmaya çalışıyorum onların seviyesi temelinde. Onları anladıktan sonra bir zor kademeye geçiyoruz. Bu şekilde planlıyorum.” şeklinde paylaşmaktadır.

Görüşme formunda yer alan “Matematik dersi açısından bu kursların verimliliği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna kurslarda görev alan matematik öğretmenlerinden farklı cevaplar gelmiştir.

Tablo 12. Verimliliği

	f
Verimliliğin öğrenciye göre değiştiğini düşünüyorum	5
Verimlili olduğunu düşünüyorum	4
Okul türüne göre değiştiğini düşünüyorum	3
Öğretmene göre değiştiğini düşünüyorum	1
Tam anlamıyla olmasa da verimli olduğunu düşünüyorum	1

Gelen görüşler doğrultusunda kurslardan verim alınmasının sorusunu, verimliliğin öğrenciye göre değiştiğini düşünüyorum (f=5), verimlili olduğunu düşünüyorum (f=4), okul türüne göre değiştiğini düşünüyorum (f=3), öğretmene göre değiştiğini düşünüyorum (f=1), tam anlamıyla olmasa da verimli olduğunu düşünüyorum (f=1) şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmenlerin kurslarının verimliliğine ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö3: “Verimlilik öğrenciye göre değişiyor yani çok öğrencimiz verimlilik alıyor bazı öğrencilerimiz aile zoruyla geldiği için sadece gelip gitme mesai, saati doldurma şeklinde yaşıyor onun haricinde bizim için önemli olan öğrencinin isteği istekli öğrenci verim alıyor ama aile zoruyla gelen öğrencilerimiz aile isteğiyle gelen öğrencilerimizin çok verim aldığını düşünmüyorum.”

Ö7: “Verimliliği bazı okullarda fen liseleri öğretmen liseleri yüksek puanlı liseler için şey ama kapasitesi düşük okullarda o kadar verimli olmuyor. Neden? Öğrencilerin çoğu kursa farklı amaçlarla geliyor. Evden annesinden kurtulmak için okulda kantinde oturup arkadaşlarıyla zaman geçirmek için o yüzden çok verimli olmuyor.”

Ö12: “Biraz öğretmenine biraz öğrencisine göre değişir. Ben kendim için konuşursam. Sözel sınıflarda matematik derslerine girdiğim zaman oradan büyük bir verim alıyorum diyemem ama bir 11 a sınıfı 10 a sınıfına girdiğim zaman gayet güzel ders işliyoruz. İşlediğimiz derslerden sonra çözdüğümüz sorularda çok verimli oluyor. Bunlar verimli ama 12. sınıf sözelerde yaptığım derslerde çok büyük verim alamıyorum. Hatta verim alamadığım için kapatılmasını tercih ettim.”

Ö8: “Matematik dersi açısından kurslar iyi oluyor şöyle öğrencilerin matematik derslerini pekiştirebilmeleri için soru çözmeye ihtiyacı var. Okulda soru çözme zamanımız daha kısıtlı oluyor. Kurslarda ise öğrenci konu ile daha önceden irtibat kurduğu için yani konuyu daha önce gördüğü için soru kısmına daha çok fırsat buluyoruz. Daha fazla fırsat bulduğumuz için çocuğun öğrendiğini pekiştirmesi için daha faydalı olduğunu düşünüyorum. Yani matematikte de bir şekilde pekiştirmesi gerekiyor farklı soru tipi görmeli ki konuyu pekiştiresin yani okul kurslarını bu açıdan verimli buluyorum.”

Ö6: “Şöyle diyebiliriz. Yani kursların verimli olduğu yerlerde var verimsiz olduğu yerlerde var mesela hafta içinde ede bir öğrencinin dersine aynı öğretmen girebiliyor veya hafta sonunda da aynı öğretmen girebiliyor. Bu açıdan düşünürsek yaklaşık 8 10 saat aynı öğretmeni görmek zorunda kalıyor öğrenci. Bu anlamda hani aynı ses tonu aynı anlatım yönü ile bir öğrenci için aynı öğretmenle ders işlemenin öğrenci açısından olumsuz olduğunu düşünüyorum.”

Görüşme formunda yer alan “Kurslardaki matematik derslerinin işleyişini düşündüğünüzde sizce bu kurslardaki matematik dersleri öğrencilerin beklentilerini karşılıyor mu?” sorusuna kurslarda görev alan matematik öğretmenlerinden farklı görüşler gelmiştir.

Tablo 13. *Beklentinin Karşılanması*

	f
Öğrencinin beklentisine göre değiştiğini düşünüyorum	7
Beklentinin karşılandığını düşünüyorum	4
Öğrencilerin beklentisinin olduğunu düşünmüyorum	2
Öğretmene göre değiştiğini düşünüyorum	1
Beklentinin karşılanmadığını düşünüyorum	1

Gelen görüşler doğrultusunda kurslardaki beklenti; öğrencinin beklentisine göre değiştiğini düşünüyorum (f=7), beklentinin karşılandığını düşünüyorum(f=4), öğrencilerin beklentisinin olduğunu düşünmüyorum(f=2), öğretmene göre değiştiğini düşünüyorum(f=1), beklentinin karşılanmadığını düşünüyorum(f=1) şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmenlerin kurslardaki beklentiye verdikleri cevaplar şu şekilde ifade edilmiştir.

Ö1: “Yani kesinlikle karşılıyor yüzde yüz diyemem. Şöyle bir durum var: 6 saat ders işliyorsunuz 2 si geometri 9 ve 10. Sınıftaki 2 senenin toplamını bu 6 saatte ve arada belli başlı günlerde olmadığını varsayarsak sınav olduğu zamanlardan bahsediyorum. Bununla birlikte yani 6 saate 2 seneyi sığdırmak çok zor oluyor. Haliyle her şeyi yüzde yüz veremiyorsunuz. O yüzden yüzde yüz olduğunu da düşünmüyorum. Ders saati fazla olsa bu daha yukarıya çekilebilir. Öğrencilerin daha çok birebir yapıp yapmadıkları gözlenebilir ve bu haliyle bu kadar az ders saatiyle yüzde yüz etkili olduğunu düşünmüyorum.”

Ö5: “Tabi kesinlikle karşılıyor. Matematik dersini sevdirmeye konusunda belki de en çok bu yeni jenerasyonda bir de işin içinde duygusallık var çocuklar çok duygusal çocuk matematik öğretmenini sevmiyorsa dersi de sevmiyor yani artık ders içeriğinden şu konu bu konu değil biz önce kendimizi anlatmaya çalışıyoruz hafta içerisinde biraz daha soyutuz yani böyle klasik matematik öğretmeni ama hafta sonu daha yakınlaşıyorsun daha samimi oluyoruz o öğrenci hafta içerisindeki öğretmenle hafta sonundaki öğretmeni fark ediyor yani aslında diyor ki öğretmen hafta sonundaki öğretmen daha sıcak ilişkiler kuruyoruz yani bunu söyleyebilirim.”

Ö2: “Öğrencinin beklentisini şöyle sorgulamak lazım. Neye göre beklenti. Öğrenci ne bekliyor mesela var olan sosyal ortam mı yoksa üniversite sınavına girişte ona yüklenecek bilgi mi? Evet yüklenecek bilgi yükleniyor ama ortam olarak dedik ya dışarda bulunduğu ortamı burada bulamıyor ama ders anlamında demiyorum öğrenci ne beklemeli ben konusal olarak eksiklerimi tamamlamalıyım falan bence yeterli.”

Ö14: “Hepsinin değil yine. Daha çok bu daha çok şey öğrenciyi karşılıyor. Hedefi yüksek olup biraz daha fazla soru göreyim veya o öğrencileri karşılıyor ama hepsini karşılıyor diyemeyebilirim. Anlamadığı konuyu kavramak için pek karşılamıyor çünkü biz daha çok soru çözüyoruz. Yeni baştan konu anlatmak bir homojen durum yok eziyet oluyor bilenlere. Bir kişi için tekrar aynı şeyleri basitten alıp karmaşığa doğru anlatmak bu sefer öbürlere haksızlık oluyor. Dolayısıyla iyi öğrenci karşılıyor geliyor sorusunu soruyor en azından. Veya biraz da soruyla muhatap oluyor ama pek derste anlamamış öğrenci seviye olarak düşük olup derste anlamamış öğrenci için pek olmuyor belki seviye sınıfları yapılırsa belki öyle olabilir.”

Ö8: “Öğrencilerle de bu konuyu konuşuyoruz ne beklediklerini konuşuyoruz. 12. Sınıf sayısal sınıfa girdiğimde öğrenciler çok fazla soru tipi görmeyi bekliyor. Biz öğrencilerle çok fazla irtibat halinde olduğumuz için bu beklentilerine yönelik hareket ediyoruz. Mesela sözel sınıfta öğrencinin beklentisi matematiği ful çekmek değil beklentisi temel işlem becerilerini kazanıp seçeceği bölümde ona yetebilecek kadar matematik öğrenmek onun beklentisini o yönde karşılamaya çalışıyoruz. Ama tabi ki burada memnuniyetsizliklerde oluyor mesela 11. Sınıflarda bizim okulumuz çok yüksek seviyede bir okul olmadığı için 11. sınıfları şimdiden YGS takviyesi yapmaya çalışıyoruz. Ama burada da şöyle bir sıkıntımız oluyor daha başarılı öğrenci grubumuz diyor ki biz LYS matematik istiyoruz bu senenin konularını görmek istiyoruz. Bu konuda bunları öğrencilerle görüşerek idare ile görüşerek halletmeye çalışıyoruz. Kişi hem

öğrencilerin beklentisini karşılandın hem bizim onlardan beklediğimiz seneye YGS LYS sınavında daha başarılı olma beklentisi karşılsın.”

Ö13: “Öğretmene bağlı. Öğretmen eğer öğrencilerin isteğine göre hareket ederse beklentiler karşılanır. Ama eğer ben kursa girdim ben çocuklar size şu an bu konuyu anlatacağım anlamışsınız ya da anlamamışsınız ona bakmıyorum sizin istekleriniz ön planda değilse tabi ki orada verimlilik olmayacak. Sadece belki de çocuk bildiği konuyu tekrar etmiş olacak ama kursta amaç eksikliklerin giderilmesiyle çocuklara senin nerde eksikğin var onları tekrar edelim dememiz lazım.”

Görüşme formunda yer alan “Kursların işleyişini matematik dersi açısından düşünürseniz sizce kurslar açılma amaçlarına uygun hizmet veriyor mu?” sorusuna kurslarda görev alan matematik öğretmenlerinden farklı görüşler gelmiştir.

Tablo 14. *Amacına Uygunluğuna*

	<i>f</i>
Beklentinin karşılanmadığını düşünüyorum	8
Öğretmene göre değiştiğini düşünüyorum	4
Amacına uygun olmadığını düşünüyorum	2
Amaç sınava hazırlıksa amaca uygun olduğunu düşünüyorum	1

Gelen görüşler doğrultusunda kursların amacına uygunluğunu; amacına uygun olduğunu düşünüyorum($f=8$), öğretmene göre değiştiğini düşünüyorum($f=4$), amacına uygun olmadığını düşünüyorum($f=2$), amaç sınava hazırlıksa amaca uygun olduğunu düşünüyorum($f=1$), şeklindedir. Öğretmenlerin kursların amacına uygunluğuna verdikleri cevaplar şu şekilde ifade edilmiştir.

Ö3: “Çoğunlukla açılma amaçlarına hizmet veriyor ama bazı durumlar duyuyoruz kendi okulumuzda yok ama sadece kurs açıp ek ders ücreti almak için kurs açan arkadaşlarımızın olduğunu, bu işi sadece para almak için yapan arkadaşlarımızın olduğunu duyuyoruz. Ama bunlar çok az bir grup. Çoğunlukla ihtiyaca göre yapılıyor. Hatta ihtiyaç olmasına rağmen bunu açmak istemeyen, ücretinden dolayı açmak istemeyen arkadaşlarımız da oluyor. Ücretleri düşük olduğu için hafta sonunu bağlamak istemediği için açmak istemeyen arkadaşlarımız da oluyor. Dediğim gibi bu hedefin dışına çıkan arkadaşlarımız çok az.”

Ö9: “Kısmen diyebilirim. Çünkü ben çevremde bazı öğretmenlerden gördüğüm kadarıyla çocuklara test dağıtılıp sınıftan çıkılıyor. Yani çocuklara istendiği seviyede eğitim verilemediğin görüyorum. Bu yüzden önce öğretmenlerden başlayarak sürecin daha verimli bir şekilde planlanması gerektiğini düşünüyorum.”

Ö13: “Yani şöyle diyeyim o kısmı da tamamen öğretmene bağlı. Açılış hizmeti ne için açılmıştı bu kurslar çocukların eksik olduğu yerlerin tamamlanması içindi. Bizim çocukların zaten çok fazla eksikliği yok. Bizim çocuklarımız daha üst katmana nasıl geçeriz. Daha fazla soru nasıl çözeriz daha farklı soruyla nasıl karşılaşırız diye kurslara talepleri var. Yoksa konuyu anlamadık diye gelmiyorlar. Yani farklı okullarda farklı uygulamalar oluyor. Yani şimdi diyelim ki fen lisesinde yeni bir şeyler öğretmek için gelirken Anadolu Lisesi veya 300 350 puanlı öğrenci bu konuyu kavrayamamıştır yeni örneklerle bunu kavramak için geliyordur. Yani her okulun farklı öğrenme düzeyleri var. O yüzden tabi beklentiler de farklı olacak o zaman okullarda.”

Ö6: “Matematik dersi açısından düşüncecek olursak gerçekten de ders açısından amacına uygun şekilde açıldığını düşünüyorum amacına uygun hizmet ediyor fakat öğrenciler amcaları dışında da bu kursları kullanabiliyorlar. Evden kursa gidiyorum diye çıkıp farklı yerlere gidenler oluyor ya da okulda bulunmasına rağmen derslere girmiyor bu açıdan da kurslar amacına hizmet etmiyor.”

Araştırmaya katılan matematik öğretmenlerin önerileri; kursların ücretli hale getirilmesi, devamsızlık sınırını aşan öğrencinin kursla ilişkisinin kesilmesi, yoklamaların alınmasında ve devamsızlıkların işlenmesinde daha hassas davranılması, öğrencilerin seviye sınıflarına ayrılması, içerikte uzun aşamalı sorulara daha çok yer vererek öğrencilerde matematiksel düşünmenin geliştirilmesinin amaç haline getirilmesi, kursların sadece hafta sonu yapılması, öğrencilerin kendi okullarından farklı bir okulda kurs görmesi, kurs verecek öğretmenleri eğitime alarak amacın detaylı olarak anlatılması, alt yapının sağlamlaştırılması, deneme sınavlarının sayısının artırılması, MEB tarafında materyal sağlanması, ders saatlerinin arttırılması, kurs açacak öğretmenlerin özenle seçilmesi, ders saati süresinin azaltılması, kurslarda alan derslerinin dışında müzik, resim, tenis vb. gibi sosyal etkinlik aktivitelerin yapılması, kursları tanıtıcı çalışmaların yapılması olarak ifade etmektedirler.

Öğrenci görüşme formunda bulunan ilk 14 maddesinin frekans ve yüzde tablosu;

Tablo15. Öğrenci Görüşme Formu Maddeleri

Maddeler		f	%
Kurslardaki matematik derslerine, matematikte eksikliklerimi kapatmak için gidiyorum.	Kesinlikte Katılmıyorum	23	6.1
	Katılmıyorum	33	8.8
	Kararsızım	42	11.2
	Katılıyorum	182	48.4
	Kesinlikle Katılıyorum	95	25.3
Kurslardaki matematik derslerine ailemin isteği için gidiyorum.	Kesinlikte Katılmıyorum	141	37.5
	Katılmıyorum	131	34.8
	Kararsızım	36	9.6
	Katılıyorum	40	10.6
	Kesinlikle Katılıyorum	28	7.4
MEB Örgün Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarını zaman kaybı olarak görüyorum.	Kesinlikte Katılmıyorum	131	34.8
	Katılmıyorum	107	28.5
	Kararsızım	74	19.7
	Katılıyorum	39	10.4
	Kesinlikle Katılıyorum	25	6.6
Okul kursundaki matematik derslerinin haftalık ders saatini yetersiz buluyorum.	Kesinlikte Katılmıyorum	107	28.5
	Katılmıyorum	101	26.9
	Kararsızım	88	23.4
	Katılıyorum	56	14.9
	Kesinlikle Katılıyorum	24	6.4
Kurslardaki matematik derslerinde okulda yetiştiremediğimiz konuları işliyoruz.	Kesinlikte Katılmıyorum	126	33.5
	Katılmıyorum	128	32.2
	Kararsızım	57	15.2

	Katılıyorum	59	3.2
	Kesinlikle Katılıyorum	12	99.7
Kurslardaki matematik derslerinde sadece test çözüyoruz.	Kesinlikte Katılmıyorum	106	28.2
	Katılmıyorum	130	34.6
	Kararsızım	43	11.4
	Katılıyorum	70	18.6
	Kesinlikle Katılıyorum	27	7.2
Okuldaki matematik dersleri ile okul kurslarındaki matematik dersleri işleniş biçimi bakımından aynı.	Kesinlikte Katılmıyorum	39	10.4
	Katılmıyorum	90	23.9
	Kararsızım	84	22.3
	Katılıyorum	127	33.8
	Kesinlikle Katılıyorum	36	9.6
Okulda matematik dersinde kavrayamadığım konuları okul kursunda da kavrayamıyorum.	Kesinlikte Katılmıyorum	63	16.8
	Katılmıyorum	129	34.3
	Kararsızım	87	23.1
	Katılıyorum	66	17.6
	Kesinlikle Katılıyorum	31	8.2
Okulda matematik dersinde öğrenmede zorluk yaşadığım konuları kursta anlayabiliyorum.	Kesinlikte Katılmıyorum	31	8,2
	Katılmıyorum	67	17.8
	Kararsızım	112	29.8
	Katılıyorum	129	34.3
	Kesinlikle Katılıyorum	37	9.8
Okul matematik dersi öğretmeni ile kurs matematik dersi öğretmenin farklı olmasının konuyu kavramamı olumsuz etkilediğini düşünüyorum.	Kesinlikte Katılmıyorum	114	30.3
	Katılmıyorum	86	22.9
	Kararsızım	62	16.5
	Katılıyorum	59	15.7
	Kesinlikle Katılıyorum	54	14.4
Okul matematik dersi öğretmeni ile kurs matematik dersi öğretmenin aynı olmasının konuyu kavramamı olumsuz etkilediğini düşünüyorum.	Kesinlikte Katılmıyorum	128	34.0
	Katılmıyorum	115	30.6
	Kararsızım	72	19.1
	Katılıyorum	35	9.3
	Kesinlikle Katılıyorum	26	6.9
MEB örgün eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarının matematik dersindeki başarıyı arttırdığını düşünüyorum.	Kesinlikte Katılmıyorum	28	7.4
	Katılmıyorum	50	13.3
	Kararsızım	125	33.2
	Katılıyorum	139	37.0
	Kesinlikle Katılıyorum	34	9.0
Bu kurslar sayesinde matematik dersi açısından dershaneye ihtiyaç duymuyorum.	Kesinlikte Katılmıyorum	61	16.2
	Katılmıyorum	65	17.3
	Kararsızım	99	26.3
	Katılıyorum	103	27.4
	Kesinlikle Katılıyorum	48	12.8
	Kesinlikte Katılmıyorum	45	12.0

Kurslardaki matematik derslerini matematik konularındaki eksikliklerimi kapatmak konusunda yeterli görüyorum.	Katılmıyorum	78	20.7
	Kararsızım	109	29.0
	Katılıyorum	108	28.7
	Kesinlikle Katılıyorum	36	9.6

Öğrencilerin açık uçlu soruya verdikleri bilgilerin sonuçları ise, Tablo15 de görüldüğü gibi öğrencilerin büyük çoğunluğu destekleme ve yetiştirme kurslarına matematik dersindeki eksikliklerini gidermek, derste anlamadığı konuları kursta anladığı ve kendi istekleri ile devam ettiklerini sonucu çıkmaktadır. Ayrıca destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretmenlerin derste yetiştiremedikleri konuları anlattığı, sadece test sorusu çözülmediği, ders öğretmeni ile kurs öğretmenin aynı yada farklı olması olumsuz yönde bir etkisinin olmadığı, kursların matematik derslerindeki başarılarını olumlu yönde etkilediği, kurs saatini yeterli bulduklarını ve dershaneye ihtiyaç duymadıkları sonucu ortaya çıkmaktadır.

Matematik dersi açısından okul kurslarından beklentileriniz nelerdir? Bu kurslar beklentilerinizi ne ölçüde karşılıyor?" soruya verdikleri cevaplar için oluşturulan temaların frekansı;

Tablo16. Öğrencilerin Destekleme ve Yetiştirme Kurslarından Beklentileri

Temalar	f
Eksikliklerin giderilmesi	56
Öğretmen ayırımına dair	34
Kurs açan öğretmen sayısının artırılması	25
Sınıf mevcudunun azaltılması	17
Temel matematik dersi	7
İlgili öğrencilerin kursa alınması	9
Seviye sınıflarının oluşturulması	6
Disiplin, düzen, ciddiyet	23
Konuların anlatılma hızı	19
Daha fazla soru, daha fazla ders saati	113
Eğitim sistemi ile kurs sistemi ilişkisi	5
Sınavlara yönelik çalışma	51
Test çözümünün yanı sıra konu anlatımı	54
Öğretmen seçimi ve davranışına dair	40

Öğrencilerin destekleme ve yetiştirme kurslarından beklentilerinin öncelikle daha fazla soru, daha fazla ders saati, konu anlatımı, eksikliklerin giderilmesi ve sınavlara yönelik yapılan çalışma olarak görmektedirler. Sınıfların seviyelere göre oluşturulması, temel matematik dersi, eğitim sistemi ile kurs sisteminin ilişkileride beklentilerinin en düşük olduğu durumlardır. Matematik dersinde bulunan eksikliklerinin belirlenip onların giderilmesini istemeleri temel matematik olarak ifade edilmektedir.

Öğrencilerin okul kurslarındaki matematik derslerinden beklentilerinin başında öğrencilerin matematik derslerindeki eksikliklerin giderilmesi gelmektedir.

Şekil 1. 12. Sınıf öğrencisi

Okul kursundaki matematik dersi için beklentimiz tabii ki her öğrenci gibi eksikleri kapatmak ve matematik alanında daha başarılı olmak. Okul kursları beklentimizi ne kadarını karşılıyor sorusuna cevabım; beklentilerimizi tam olarak karşıladığı söylenemez. Sadece matematik kursu için değil tüm kursların ve eğitim sisteminin düzeltilmesinin gerektiğini düşünüyorum.

Bazı öğrenciler okuldaki matematik ders öğretmeni ile kurstaki matematik ders öğretmenin aynı olmasının başarılarını arttıracaklarını belirtmiştir. Gerekçe olarak ise anlatım tarzı değişmediği için konunun anlaşılmasının daha kolay olacağını ifade etmişlerdir. Ayrıca okul öğretmenin öğrencilerin eksikliklerinin nerede olduğunu bildiği için bu durumun başarılarını olumlu yönde etkileyeceğini ileri sürmüşlerdir.

Şekil 2. 9. Sınıf Öğrencisi

Matematik kurslarında haftoici çözümler hep hocanın yanında hafta sonu kursta çözümlerini isterim. Hocadan hocaya anlatım değişikliği için çözümler yollarını karşılayabiliyorum. Sorularla beraber bunu anlatım iyi oluyor. Kurstoda bir sebibe çözümler vardı. Ama haftoici ve haftasonunda aynı öğretmen olsun.

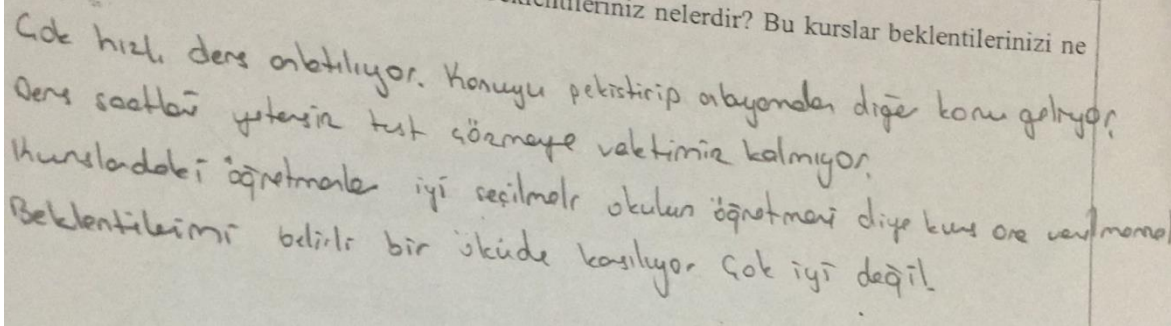
Öğrencilerin bazıları ise okuldaki matematik ders öğretmeni ile kurstaki matematik ders öğretmenin farklı olmasının onlar için bir avantaj olduğunu belirtmiştir. Öğrenciler farklı anlatım tarzları görmesinin onların yararına olacağını belirtmiştir. Okulda matematik dersinde anlaşılmayan bir konunun kursta matematik dersinde farklı bir öğretmen tarafından farklı bir tarzla anlatılmasının öğrencilerin anlamasına imkân sağlayacağını ifade etmişlerdir.

Şekil 3 11. Sınıf öğrencisi

Matematik derslerinde okulla farklı hocalar kullanılmalı çünkü öğrenci okulda anlamadığı hocadan kurstaki farklı hocadan anlayabilir.

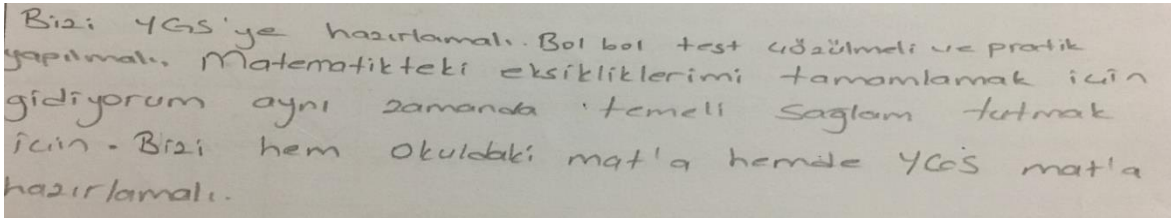
Öğrenciler kurslardaki matematik derslerinin saatlerinin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Öğrenciler ayrılan ders saati içerisinde çözümlenen soru sayısının konuların anlaşılması için yeterli olmadığını ifade etmiştir. Süre kısıtlı olduğu için bir konu anlaşılmadan diğerine geçildiğini ve öğretmenlerin müfredatı yetiştirme çabası içerisinde olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin konuların anlaşılıp anlaşılmadığını analiz etmeden yeni konuya geçtiğini belirten öğrenciler, kurslardaki matematik ders saatinin artırılması ile bu sorunların önüne geçilebileceğini ifade etmişlerdir.

Şekil 4. 10. Sınıf öğrencisi

Açılan matematik kurslarında öğrencilerin sınavlara hazırlanması, kurslarda sınavlara yönelik çalışmalar yapılması beklentiler arasındadır.

Şekil 5. 12. Sınıf öğrencisi

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Destekleme ve yetiştirme kurslarının matematik dersi bağlamında etkililiğinin belirlenmeye çalışıldığı bu çalışmada görüşmeye katılan matematik öğretmenleri kursların açılma amaçlarını okula takviye, eksiklikleri tamamlama, 12. sınıflar için TYT-AYT sınavlarına hazırlık, öğrencilere fırsat ve imkân eşitliği sağlamak, kapatılan dershanelerin yerini doldurmak şeklinde ifade etmektedir. Öğretmenlerin bu kursların açılma amaçlarına dair görüşleri ile MEB'in bu kursları açma amacı örtüşmektedir (MEB,2016). Türküresin (2018) de çalışmasında öğretmenlerden elde ettiği sonuçlar elde etmiş olduğumuz sonuçları desteklemektedir. Destekleme ve yetiştirme kurslarının işleyişinde en büyük problem devamsızlık sorunu, devamsızlık sınırını aşan öğrencilerin kayıtlarının silinmemesi, devamsızlık konusunda velilerin bilgilendirilmemesi sonucuna ulaşılmıştır. Devamsızlık sorunu (Ünsal ve Korkmaz, 2016; Bozbayındır ve Kara, 2017; Sarıca, 2018; Kozikoğlu ve Özcanlı, 2020, Özok ve Zırhlıoğlu, 2020) çalışmalarda da devamsızlık en büyük sorun olarak görülmektedir. Devamsızlık sınırını aşan öğrencilerin kursla ilişkisinin kesilmesinin, kurslardan alınacak verimi arttıracakları ifade etmektedirler. Öğrencilerin kursu keyfi bir yer olarak görüp bir ay gelmeyip sınav haftası gelmesinin okul kurslarındaki ciddiyeti ve düzeni olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır. Yoklamaların alınmasında ve devamsızlıkların işlenmesinde daha hassas davranılmalıdır. Sınıf mevcudunun 10'un altına düşmesine rağmen, kurslar halen açık kalmakta ve öğretmenler ders yapmamasına rağmen ücret almaktadır. Bu durumun önüne geçilebilmesi için, yoklamalarda hassasiyet gösterilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin seviye sınıflarına ayrılması kurslardaki matematik dersinden alınan verimi arttıracaktır. Sınıflarda farklı seviyelerde öğrencilerin bulunması, konunun akışının hızlı ya da yavaş olması hususunda olumsuz etki yaratmaktadır. Konuların hızlı geçilmesi, matematiği düşük olan öğrenciler için bir dezavantajken konuların yavaş ilerlemesi de matematiği iyi olan öğrenciler için zaman kaybıdır. İlgili mevzuat incelendiğinde, destekleme

ve yetiştirme kursları ile ilgili yönergenin 13. Maddesinin de kurslara kayıt yaptıran öğrencilerin devamlarının zorunlu olduğu ve her kurs döneminde okutulması gereken toplam ders saatinin özürsüz olarak 1/10'una devam etmeyen öğrencilerin kurs kaydının silineceği belirtilmiştir (MEB, 2016).

Görüşmeler sonucunda öğretmenlerin kurslardaki matematik derslerinin içeriğini belirlerken, e-kurs modülündeki yıllık planı baz alarak, öğrencilerin eksik öğrenmelerini tamamlayacak ve hafta içi işlenen derslere takviye olacak şekilde plan hazırladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra 12. sınıflarda daha ağırlıklı olarak merkezi sınav odaklı çalışmalar yapıldığı ifade edilmiştir. Katılımcı öğretmenlerden alınan görüşlere göre, öğretmenlerin kurslardaki öncelikli hedefleri şu şekilde sıralanabilir: Matematiksel düşünmeyi geliştirme, 12. Sınıflarda TYT-AYT ye yönelik çalışma, ara sınıflarda bol soru çözümü, eksik öğrenmeleri tamamlayıcı çalışmalar yapma, her soru tipini göstermeye çalışma, ezberden uzak eğitim sunma, alt yapıya inme, farklı bakış açısı oluşturma, konunun özünü sunma, öğrencilere rehberlik yapma, ortalama seviyeye uygun sorular seçip çözüme, matematiği sevdirmeye, 11. sınıflarda TYT-AYT hazırlık çalışmaları yapmak. Katılımcı öğretmenlerin kursların verimliliğine dair görüşleri incelendiğinde, verimliliğin öğrenci isteğiyle ilişkili olduğu, devamsızlık probleminin kurslardan verim alınmasını büyük ölçüde etkilediği, kursların okula takviye anlamında yeterli, fakat dershanenin yerini tutması anlamında yeterli olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Benzer sonuçlar (Ünsal ve Korkmaz, 2016; Nartgün, ve Dilekçi, 2016) çalışmalarda destekler niteliktedir. Ayrıca kurslardaki verimliliğin okul türüne değiştiğini ifade etmektedirler. Bu sonuç (İncirci, İlğan, Sirem ve Bozkurt, 2017) çalışmalarındaki sonucu desteklemektedir.

Katılımcı öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin kurslardaki matematik derslerinden beklentilerinin karşılanıp karşılanmamasının öğrencinin beklentisine göre, okula göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Çolak (2017) çalışmasında okula göre farklılık göstermediğini ifade etmektedir. Öğretmenlerden bazıları beklentinin karşılandığını belirtirken bazıları ise beklentinin karşılanmadığını bunun sebebi olarak ise ders saatlerinin yeterli olmadığını ifade etmiştir. Kursların amacına uygun hizmet verip vermesinin okula, hedefe ve kursta görev olan öğretmene göre değişiklik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen görüşlerine göre, kurslarda bazı düzenlemelerin yapılmasının kurslardan alınacak verimi arttıracığı düşünülmektedir.

Kursların ücretli hale getirilmesi ile öğrencilerin okul kurslarını daha ciddiye alacağı ifade edilmiştir. Ayrıca ücret veren velilerin, öğrencilerinin kursa katılıp katılmama konusundaki takibinin daha fazla olacağı düşünülmektedir. Kursların ücretsiz olması ilgiyi azalttığı (Bozbayındır ve Kara, 2017) çalışmasında ifade etmektedirler. Kursların sadece hafta sonu yapılmasının kurslardan alınacak verimi arttıracığı düşünülmektedir. Hafta içerisinde 8 saat ders gören bir öğrencinin devamında kurs görmesinin verim açısından sağlıklı olmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcılar, öğrencilerin haftanın 7 günü aynı okulda ders görmesinin öğrencilerde bıkkınlık oluşturacağını öne sürülmüştür. Bu sebeple öğrencilerin kendi okullarından farklı bir okulda kurs görmesinin öğrencilerin motivasyonunu olumlu yönde etkileyeceği katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

Okul kurslarında verimliliğin artırılması için alt yapının sağlanması gerekmektedir. MEB'in web sitesinde yayınlanan kazanım testlerinin yeterli olmadığını dile getiren öğretmenler, kaynakların artırılması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca deneme sınavlarının sayısının artırılması, öğrencilerin rakipleri arasındaki sıralamalarını görmeleri ve tecrübe kazanmaları açısından faydalı olacaktır. Kurslardaki matematik ders saatinin yetersiz olduğunu belirten öğretmenler matematik ders saatlerinin artırılması gerektiğini belirtmiştir. Özellikle 11. sınıflar için kurslarda matematik için ayrılan ders saatinin 2 saat olmasının yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Benzer sonuçlar (Dönmez, Pekcan ve Tekçe, 2016; Göksu ve Gülcü, 2016; Bozbayındır ve Kara, 2017) çalışmalarda kaynak eksikliği yaşandığını belirtmektedirler. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından son dönemlerde özellikle Eğitim Bilişim Ağı (EBA) adındaki çevrimiçi sosyal eğitim platformunun geliştirilerek bu sorunun üstesinden gelinmeye çalışılsa da bu çalışmaların henüz yeterli seviyeye gelmediği anlaşılmaktadır.

Bazı öğretmenlerin kurslara maddiyat için geldiği iddia edilmiştir. Benzer sonuç (Yirci ve Açıkgöz, 2018; Topçu ve Ersoy, 2019) çalışmalarda ifade etmektedirler. Kurs verecek öğretmenler eğitime alınarak amacın detaylı olarak anlatılması gerekmektedir. Kurslara, öğrencilere bir şeyler katmak isteyen, istekli öğretmenlerin alınması gerekmektedir. Kurs verecek öğretmenlerin idare tarafından özenle seçilmesi gerekmektedir. Öğrencilere ve velilere okul kurslarının amaçlarının anlatıldığı seminerler düzenlenmelidir. Benzer sonuçlar (Topçu ve Ersoy, 2019) çalışmasında ifade etmektedirler. Ayrıca öğrencileri kurslara çekecek çalışmaların yapılması gerekmektedir. Kurslarda alan derslerinin dışında müzik, resim, tenis vb. gibi sosyal etkinlik aktivitelerin yapılması öğrencilerin motivasyonunu arttıracaktır. Hafta içi okula gelen öğrencilerin hafta sonu da okula gelmesini çekici hale getirecek ekstra uygulamalara yer verilerek hafta sonu, hafta içi var olan okul ortamından farklı bir ortam oluşturulmalıdır. Araştırmacılara öneri olarak diğer branşlarda da benzer bir çalışmaların yapılması destekleme ve yetiştirme kurslarının yapısına ve işleyişine bir sınıflandırma yapılabilir.

Katılımcı öğrencilerin okul kurslarındaki matematik derslerine, matematik dersindeki eksikliklerini kapatmak ve okul derslerine takviye amacıyla katıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul öğretmeni ile kurs öğretmenin farklı ya da aynı olmasının bazı öğrencilerin başarısını olumlu ya da olumsuz etkilemesinin olmadığına rağmen bazı öğrencilere göre kurs öğretmeni ile okul öğretmenin farklı olmasının farklı anlatım tarzı görme imkânı sağladığı için başarıyı olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir. Öğrencilerin açılmış olan kurslardaki şube sayısının azlığı sınıf mevcutlarının başarıyı negatif yönde ve ders akışını olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir. İdeal sayıdaki bir sınıf mevcudu sınıf atmosferini iyileştirir, öğrencinin dikkatini artırır, gürültüyü azaltır, öğretmenin farklı yöntem ve teknik kullanabilmesine, öğrencilere daha fazla zaman ayırmasına, öğrenciyi daha iyi tanınmasına ve izlemesine olanak sağlar, sınıf yönetimini kolaylaştırır. Öğrenciler matematikteki başarısızlığın ana sebebi temelden gelen eksiklikler ve matematiksel işlem becerilerinin düşük olmasından kaynaklandığını bu eksiklikleri gidermek için okul kurslarında temel matematik dersi adı altında eksik öğrenmeleri tamamlayacak ve temel işlem becerilerinin kazandırılmasının amaçlandığı bir derse ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Matematik kursuna eksiklerini gidermek amacıyla gelen öğrencilerin seviyeleri farklı olduğu için kurslardan verim alınmadığını bu sebeple öğrencilerin sınavla seviye sınıflarına ayrılmasının başarıyı arttıracığı ifade etmektedirler. Kurslarda

derslerin çok hızlı işlendiği, konuyu yetiştirme çabasına girildiği, sadece soru çözülmesinin yanında kavramlar üzerinde durulması sonucu çıkmaktadır.

Öğretmen ve öğrenciler destekleme ve yetiştirme kurslarında eksikliklerini tamamladıklarını, sadece test çözülmediği, yetişmeyen konuların işlenmesi, kursların matematik derslerindeki başarılarını arttığını ifade etmektedirler.

KAYNAKÇA

- Aküzüm, C., & Saraçoğlu, M. (2018). Ortaokul öğretmenlerinin destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Turkish journal of Education*, 5(2), 97-121.
- Arabacı, İ., & Namlı, A. (2014). Dershanelerin kapatılması sürecinin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(11), 31-48.
- Baykul, Y., & Turgut, M. F. (2015). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bozbayındır, F., & Kara, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarında (DYK) karşılaşılan sorunlar ve öğretmen görüşleri temelinde çözüm öneriler. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 336-349.
- Canpolat, U., & Köçer, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarının TEOG bağlamında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 7(1), 123-154.
- Creswell, J. W., & Clark, P. L. (2011). *Desingning and conducting mixed methods research*. London: Sage Publications.
- Çolak, M. (2017). Eğitimde destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğretmen görüşleri. *I. Uluslararası Eğitim Araştırmaları ve Öğretmen Eğitimi Kongresi*, Uşak Üniversitesi, Uşak.
- Göksu, İ., & Gülcü, A. (2016). Ortaokul ve liselerde uygulanan destekleme kurslarıyla ilgili öğretmen görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 153-171.
- İncirci, A., İlğan, A., Sirem, Ö., & Bozkurt, S. (2017). Ortaöğretim destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğrenci görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 50-68.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (10. baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kovan, O. (2017). *Okullarda açılan destekleme ve yetiştirme kursları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

- Kozikoğlu, İ., & Özcanlı, N. (2020). Destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri: Bir karma yöntem çalışması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(30), 280-305.
- MEB. (2016). *Ortaöğretim matematik dersi öğretim programı*, Ankara. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim Ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB. (2016). *Örgün ve yaygın eğitimi destekleme ve yetiştirme kursları tanıtım kitapçığı*. Ankara: Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- MEB (2015, Ocak 2017). *Örgün ve yaygın eğitimi destekleme ve yetiştirme kursları yönergesi*. 1 Haziran 2017 tarihinde http://mevzuat.meb.gov.tr/html/orgundestek_1/orgundestek_1.html adresinden erişildi.
- Morse, J. M. (1991). Approaches to qualitative quantitative methodological triangulations. *Nursing Research*, 40, 120-123.
- Nartgün, Ş., & Dilekçi, Ü. (2016). Eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4, 537-564.
- Özok, H. İ., & Zırhlıoğlu, G. (2020). Destekleme ve yetiştirme kurslarının değerlendirilmesi ve geliştirilmesi. (Ed.) F. Tanhan, & H. İ. Özok. *Eğitim ortamlarında nitelik içinde*. s. 229-240. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & Evaluation methods*. London: Sage Publications.
- Sarıca, R. (2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarına (DYK) yönelik öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim*, 48(221), 91-122.
- Topçu, İ., & Ersoy, M. (2019). MEB Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmen görüşleri kapsamında değerlendirilmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 61-75.
- Türküresin, H. E. (2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi, Kütahya ili örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 73-85.
- Ünsal, S., & Korkmaz, F. (2016). Destekleme ve yetiştirme kurslarının işlevlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 87-117.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yirci, R., & Açıkgoz, M. Y. (2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *V. Uluslararası Eğitim Bilimleri Sempozyumu*, (s. 169-186). İstanbul: Asos Yayınları.